

Nyt fra SEGES

Betændelse giver mælkemangel

Tab: Nedsat mælkeproduktion er almindelig hos søer og kan give et (skjult) økonomisk tab.

Konklusion

Et nyt studie påviste en nedsat mælkeproduktion hos en tredjedel søer i en veldreven besætning med en høj sundhed. De samme søer fik betændelse i kroppen kort efter faring.

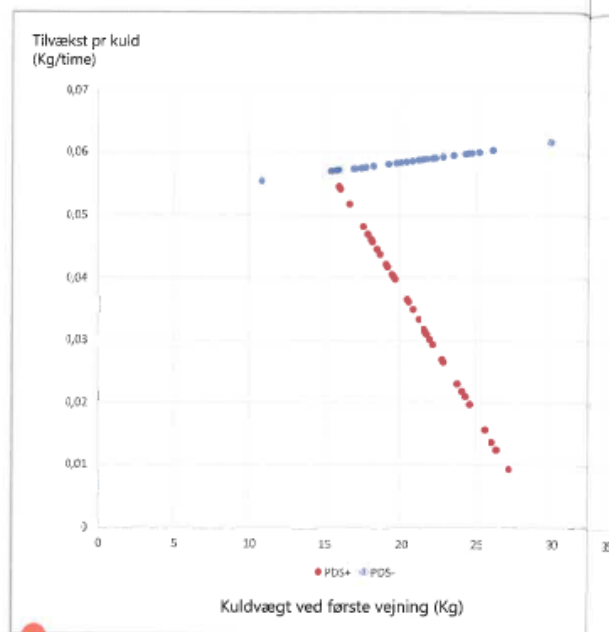
Af Marianne Kaiser og Poul Bækbo, dyrlæger, ph.d.

Mange søer lider af mælkemangel lige efter faring. Et studie fra 2017 kunne beregne, at det kan koste mellem 2.240 og 3.500 kroner pr. so. Tilstanden blev allerede beskrevet i 60'erne, men er overset i en årrække. Det skyldes umiddelbart, at diagnosen er svær at stille, og at man ofte kun fokuserer på yverbetændelse som årsag til mælkemangel. I udlandet stiller man dog skarpt på problemet, der også kaldes PDS. Her lyder

holdningen, at de traditionelle problemer med yverbetændelse er reduceret i de senere år grundet forbedret management og fodring. Til gengæld kan der være et stigende antal PDS-søer, der i det skjulte ikke yder optimalt, når de malter.

En tredjedel søer med PDS

I et nyt dansk studie, foretaget af Københavns Universitet og Seges i en yderst veldreven so-besætning med høj sundhedsstatus, havde en tredjedel af søerne PDS. Undersøgelsen havde til formål at undersøge, hvad

Figur 2. Lavere tilvækst hos kuld fra PDS-positive søer (rød) sammenlignet med kuld fra PDS-negative søer (blå).

der sker i kroppen på søer, der producerer mindre mælk. Derfor blev en gruppe søer fulgt fra to døgn før faring til to døgn efter faring. I perioden blev søerne dagligt undersøgt af en dyrlæge og testet for betændelse og andre ændringer i kroppen.

Betændelse i kroppen

Resultaterne viste, at søer med PDS fik betydningsfuld betæn-

delse i kroppen 12 til 36 timer efter faring af første gris, når de blev sammenlignet med søer, der ikke havde PDS (Figur 1). Betændelse i kroppen sænker appetitten, hvilket kan betyde, at søerne ikke spiser så meget efter faring, som de burde. Det kan sandsynligvis være årsag til den lavere mælkeproduktion og den dårlige pattegrisetilvækst.

Slikket krybbe efter 30 minutter

For at en so blev diagnosticeret med PDS, skulle to ud af tre kendetegn være til stede. Det var enten feber (39,5 grader eller mere), nedsat appetit eller yverbetændelse. Nedsat appetit blev identificeret, når krybben ikke var totalt slikket efter 30 minutter.

Største vægttab i tunge kuld

Figur 2 illustrerer, hvordan kuld hos søer med PDS voksede mindre end kuld hos søer uden PDS. Figuren viser ligeledes, at tilvæksten var lavest i kuld med store tunge grise. Grunden til,

at de største grise lider mest under PDS, kan være, at de store grise har brug for mest mælk. At tunge kuld rammes hårdest af spejler sandsynligvis, at mælkeproduktionen er nedsat men ikke ophørt, hvilket er karakteristisk for PDS.

Få tilfælde af yverbetændelse

Da yverbetændelse ofte er forbundet med nedsat mælkeproduktion, blev alle søer undersøgt for yverbetændelse. Yverbetændelse forekom dog kun i ganske få tilfælde blandt de undersøgte søer. Det viste forskellige typer af mælkeprøver, der blev undersøgt for yverbetændelse, samt en grundig klinisk undersøgelse.

Denne artikel er del ét af to. I næste udgave af SVIN vil en artikel beskrive en mulig årsag til, at en tredjedel af søerne i den danske besætning havde alvorlig betændelse i kroppen og nedsat mælkeproduktion.

Projektet har modtaget støtte fra Innovationsfonden Danmark.

Kilde:

Kaiser et al., *Inflammatory markers before and after farrowing in healthy sows and in sows affected with postpartum dysgalactia syndrome.* BMC Vet Res. 2018 Mar 12;14(1):83.

Fakta

- PDS betyder nedsat mælkeproduktion hos søer efter faring
- PDS kan koste mellem 2.240 og 3.500 kroner pr. so
- Ny forskning tyder på, at søer med PDS har en kraftigere betændelse i kroppen kort efter faring i sammenligning med raske søer uden PDS
- PDS er mere end yverbetændelse, hvorfor søer uden yverbetændelse stadig kan være syge

Test for betændelse	Forskell betændelsestilstand mellem PDS-søer og raske søer		
	0 til 12 timer e. faring	12 til 24 timer e. faring	24 til 36 timer e. faring
Nr. 1 (WBC)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	-
Nr. 2 (Neutrofile)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	-
Nr. 3 (Lymfocytter)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	Forhøjet værdi hos PDS søer
Nr. 4 (TNF-α)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	Forhøjet værdi hos PDS søer
Nr. 5 (IL-6)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	-
Nr. 6 (SAA)	-	-	-
Nr. 7 (CRP)	-	-	-
Nr. 8 (Hp)	-	Forhøjet værdi hos PDS søer	Forhøjet værdi hos PDS søer
Nr. 9 (Jern)	-	-	Forhøjet værdi hos PDS søer

Figur 1. Forhøjet betændelsestilstand 12 til 36 timer efter faring hos 38 søer med PDS sammenlignet med 38 raske.